

aktiv része volt.

Bár a rendőrség hatáskörébe ezeknek a régi, azóta amnesztia alá esett cselekményeknek nyomozása most már aligha tartozik, Léderer Gusztáv előéletének pontos megállapítása érdekében szükség van ezekre. Szükség van arra, hogy kinyomozzák teljesen, milyen bűncselekményekben vett részt Léderer Gusztáv, mert a portréjához, ahhoz a vandál kegyetlenséghez, amellyel Kudelka feldarabolását végrehajtotta, hozzáartozik ez is.

Eltörött a hegedű...

Hirtelen meghalt az utcán Urbán Lajos, a legöregebb szegedi cigányprimás.

Szeged, január 14. (Saját tudósítónktól.) A vén cigánynak eltörött a hegedűje: több nótát már nem tud szegény jó Urbán Lajos, akit minden da'osszivu ember nagyon jó ismert és kedvelt Szegeden, de nemcsak Szegeden, hanem a régi nagy Magyarországon is szerették és hallgatták hegedűjét. Sőt a régi Európa csillogó nagy városaiban is megfordult és muzsikált és diadalokat aratott Kukac, ahogy őt még purdú korában elnevezte a híres-nevezetes Ráday Gedeon gróf, a nagy komiszárus.

Szép és változatos élete volt az ifjú Urbán Lajosnak, aki a legszebb magyar nótákat világgá vitte a szőke Tisza mellől, aki ott muzsikált a török császár udvarában, a francia miniszterelnök palotájában, a pusztaszeri holdas éjszakákon az öreg Pallavicini kastélyában a muzsika hercegnek és ő huzta a falébe és a szívébe az ősz magyar mesemondónak, a nagy Jókai Mórnak és fiatal feleségének a Lehullott a rezgő nyárfát és a többi csodaszép, bűbajos hazai nótát egy párisi fogadóban, a vilákiállításon. A szívével hegedűlt Urbán Lajos, a szegedi primás és ez a szív most megszakadt: eltörött a hegedű. Mennyi nóta zengett a Kukac húrjain, a magyar dalok egész vadvirágos és gerlebúgós erdeje, szerelem, bűbán, epedés és emlék, vágy és remény, a szív és lélek minden hangja, hangulata ott ujjongott és zokogott, kacagott és sirt Urbán Lajos hegedűjén, amely tenger éjen vigasztalta és búsította a vigadozó és torozó magyarokat. A jó világban és a rossz világban egyaránt fölzendült ez a hegedű, nemzedékek öröme és bánata virrasztott mellette, míg végre most kihullott az öreg Kukac remegő kezéből a Pulc altábornagy uca kövezetére. Ott halt meg a vén cigány az utca sán, fényes nappal, talán egy új melódiát dudorászott magában, mielőtt az örök csönd körülölelte.

Mert élete alkonyán nótája lett a szegény primásból, a Dankó Pista dicsősége ragyogott és integetett feléje, aki füstös cigányból fehér szoborra magasodott a szőke Tisza parján, a szép márványkirályné mellett. Három új nótája éppen most jelent a halott Urbán Lajosnak. Juhász Gyulával írta a dalai szövegét, a szegedi költővel, aki bo'dog volt, hogy utolsó napjait boldoggá tette egy kicsit a fáradtan sirja felé bakító öreg hegedűsnek, akinek napja lemenőben volt már.

Nagy a gyász a cigánysoron, őszinte és mély a részvétel, hiszen a primás ment el, aki dicsőséget és becsületet szerzett a magyar cigánynak és vele a magyar nótának messze, messze, idegenbe is.

Megilletődve beszélnek városzerte Kukacról, a régi Szeged és a régi Magyarország utolsó nagy primásáról, aki a fiatal Mikszáth, Dankó, Pósa, Tömörkény és Gárdonyi udvari zenésze volt egy boldogabb világban. Elmúlt szép éjszakák nótarengelge fölzendül most a szívekben és minden dalos szív és nótás lélek megsiratja Urbán Lajost, akinek örökre eltörött a hegedűje. Rengeteg szép emlék és három nóta

Ugyancsak egy újabb vallomás szerint Duna-földvárton egy Stein nevű kereskedőt is felakasztott sajátkezűleg Léderer Gusztáv, aki különben az akasztásokat valóságos kéjjel hajtotta végre. Pontosan nem lehet tudni áldozatainak számát, de egymásután érkeznek be a följelentések és így valószínűleg egy-két napon belül nyilvánosságra kerülhet, hogy hány ember felakasztása és megkínzása előzte meg Kudelka hentesmester feldarabolását.

maradt utána, aki most már kimegy a temetőbe és ott álmodik tovább a magyar föltámadásról, amelyet hiába várt szegényen és szomorúan az elszűkült magyar éjszakában.

Szerdán délután három órakor ijedt túlköléssel vágatott a piroszászlós mentőkocsi Rókus felé. A járókelők megilletődve néztek az elszáguldó kocsi után. A mentők éles fordulással kanyarodtak be a Pulc altábornagy-utca és megálltak a tizenégyes szám előtt.

Egy mozdulatlanul vált öreg ember hevert ott a fagyos kövezeten. Körülötte tömeggé sűrűsödött az utca kíváncsi közönsége, mellette pedig, alig egy lépésnyire, elnyúlt hegedűtök hevert, sárosan, piszkosan. Az öreg ember fedetlen, galambosz fejét szelíden simogatta a bágyadt, januári napsugár.

— Szegény Kukac... — mondogatták részvételtes megilletődöttséggel tragédiájának szemtanúi.

Megérkeztek a mentők. Valaki az elesett öreg ember fölé hajolt, megnézte elfénytelenedett szemét, megfogta jéghideg, kékes kezét, elcsendesedett szíve fölött hallgatódzott. Aztán felegyenesedett és csendes szóval mondotta:

— Meghalt!

Elröppentek öreg szívéből a nótafoszlányok örökre és a sáros, elárvult hegedűtök belsejében szomorúan, alig halhatóan felsírtak a hűrok.

Azután felemelték és szelíden elhelyezték a szomorú kocsiban, amely lassan megindult a kórház halottas háza felé.

Az utca népe némán nézett a távozó kocsi után, amely utolsó állomására vitte az öreg, elesett nótakirályt.

Holnapután lesz a temetése. Szép temetése lesz bizonyára, hiszen el kell kísérniök azoknak, akik annyit mulattak, annyit sirtak a muzsikája mellett. El kíséri majd a cigányok is, a fiatalok, az utódok, akik olyan nagyon magára hagyták, amikor elmúlt az öreg cigányok és az öreg nóták divatja. Most kibékülnek vele, vagy az öreg Kukac békült ki velük, talán ott, a koporsóban megbocsájtja modernségüket, elpártolásukat. A fiatalok zeneszerszáma pedig régi nótára emlékszik majd, az öreg, kidült nótára virágaira. Ráhajlanak talán majd a vonók ott, az új sir fölött, az öreg Kukac nótáira is, amelyek a rokkant cigány késő venségében betegágyán születtek és amelyekre Juhász Gyula költött simuló szöveget.

Ezek a nóták voltak az elcsendesedett nótakirály egyedüli szerzeményei. Azelett, dicsősége elején, nem ért rá a nótaköltésre, hiszen a Dankó nótáknak volt az örököse, azokat kellett elültetnie a világ minden tájékán. De amikor három év előtt baleset érte és törött bokával került a kórház betegágyára, kibuggyantak belőle az öreges tűző új nóták, valamennyi szívből jövő áldozat Dankó Pista emlékének.

Csendes körüli kiskorcsmák kertjében sirtak föl rá a fáradt hűrok csillagos, mámoros nyári éjszakákon, amikor Tóni bácsi piros bora fiatalságot lopott az öreg szívekbe.

Az öreg Kukac vendég volt már ezen az üzletes világon az utóbbi években, az elmúlt idők ittelejtett vendége. Árván köszálta be a várost, hóna alatt az öreg zeneszerszámmal. Idegennek érezte magát azokon a fényes helyeken, ahol valamikor korlátlan ura volt a hangulatnak. Az új nóták, az idegen ütemek elülték csendesebb helyekre, egyszerűbb szívű emberek közé, ahol még talált va-

lamit a multból. A régi banda is elidegenedett tőle, a régi urak is elfelejtették. Csak néha emlékeztek vissza rá, hegedűjére, ha feltűnt roskadt alakja az éjszaka valamelyik hajnalváró órájában.

Művész sorsa volt és magyar sorsa. „Volt, amíg élt, országot vadja.” Most, hogy elszenderedett és megbékült mindenivel és mindennel, talán még a kirelhetetlenül mostoha étellel is, újra a régi Kukac lett belőle, a régi Kukac, aki felé uri dá-mák szíve kacagott és nagyuraknak volt mulató pajtása, pezsgős cimborája.

Tegnap hagyta el a sajtót az öreg Kukac első és utolsó kottája, amelyben három nóta van. Tavaly nyáron nagy öröm érte az öreg Kukacot. Kedvére való társaság került össze Tóni bácsi kertjében. Ott volt Juhász Gyula és Bar'os Gyu'a, a színész is. Megindult a barátkozás és megszületett a szép terv: Örömet kell szerezni az öreg Kukacnak, meg kell ülni jubileumát, ötven évesét, vagy a hatvanasát, esetleg a hetvenesét, mert a nyolcvan esztendősig cigány tíz éves kora óta tartja a vonót.

Ugy volt, hogy tiszteletére és jóvára előadja Andor Zsiga a színházban a Cigányt és a cimszerepet Bar'os Gyula játsza. Az előadás előtt Juhász Gyula mond beszédet és az öreg Kukac eljátsza a három új nótát.

Istenem, de szép is lett volna és nem sokára meglett volna.

De szerdán délután végigrobogott a mentőkocsi a városon és fölcsodált egy mozdulatlanul dermedt öreg embert, aki körül tömeggé sűrűsödött az utca népe és aki mellett egy gazdá láná vált, kopott hegedűtök hevert.

— Szegény Kukac... nem muzsikál többet, legfeljebb az Uristen előtt.

A régi templom bontásánál egy emelet magasságból lezuhant egy fiatal munkás.

Szeged, január 14. (Saját tudósítónktól.) Ismeretes, hogy néhány nap óta a fogadalmi templom tövében a régi templom lábánál állványokkal és csákányokkal munkások jelentek meg, hogy megkezdjék az ősi templom lebontását. Napok óta sűrű tömegek nézik ezt a szinte szomorú munkát, amely egyre jobban halad, egyre jobban tűnnek el az ősi templom téglái, diszei, szobrai. Minden baj nélkül folyt eddig ez a munka, míg szerdán délután könnyen végzettsé válható szerencsétlenség történt a munkálatoknál.

Most már ugyanis a külső részek lebontása után megkezdtek a magasra nyúló falak bontását is, hogy így eljussanak a tornyot tartó homlokzathoz. A munkálatok már annyira előrehaladtak, hogy a munkások a könnyebb dolgozások kedvéért magán a templom falain állanak. Az egyik fal bontása közben Makra János 21 éves napszámos munkás az állványokról a régi templom egyik gerendájára lépett át, hogy így könnyebben érje el az egyes téglákat.

Alig dolgozott néhány percig a fiatal munkás a gerendán, amikor az korhadsága miatt nem bírta el a súlyt, a régi gerenda eltörött, Makra János pedig egy emelet magasságból a kövek közé zuhant. A szerencsétlenség láttára azonnal nagy tömeg verődött össze, amely csak a szerencsétlen munkás eszméletlenségét konstatálhatta.

Néhány perc múlva megérkeztek a mentők, akik súlyos agyrázkódással és külső sebekkel eszméletlen, életveszélyes állapotban vitték be a fiatal munkást a kórházba. Makra János még az esti órákban is eszméletlenül fekszik a kórházban, kihallgatni nem lehetett. Annak ellenére, hogy a kórházban megtettek minden szükséges beavatkozást, életbenmaradásához alig van remény.

A rendőrség a szerencsétlenség ügyében megindította a vizsgálatot, hogy terhel-e gondatlanság valakit a szerencsétlen fiatalember katasztrófájáért.

Harisnyafejelés,

harisnyakötés, szemszedés legolcsóbban, legjobban és leggyorsabban készül Stefánia kötőde, Batthyány-utca 2. Kass mögött. 443

KOVÁTS

fényképészeti műterme Kárász-utca 7.

A legszebb kivite ő nagylátások a legjutányosabb árban készülnek.

Gummi és Bőripar

Széchenyi-tér 9.

Telefon 16-94.

Linoleumipar

Kárász-utca 6.

Telefon 8-12.

Csak januárban szerezz be szükségleteit,

mert az egyik januári nap

bevételeit teljes egészében visszafizetjük.